

ПРИРУЧНИК ЗА РОДИТЕЉЕ/ЗАКОНСКЕ ЗАСТУПНИКЕ

**УТИЦАЈ ИНТЕРНЕТА НА РАЗВОЈ АГРЕСИЈЕ КОД ДЕЦЕ
ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА**

Драги родитељи/законски заступници,

Пред Вама се налази Приручник са информацијама како то интернет може да утиче на развој агресије код деце предшколског узраста и на који начин Ви као родитељи можете допринети безбедној и сигурној употреби интернета код деце.

Деца живе у дигиталном свету, заштита од информационо-комуникационих технологија не подразумева игнорисање, већ развијање дигиталне писмености.

Истраживања показују да када се користе адекватно, информационо-комуникационе технологије, од којих је једна и интернет, могу да подрже развој детета, али уз адекватну контролу родитеља и васпитача.

Дигитална технологија није сама по себи штетна, може бити штетна само ако се не користи на правилан начин и зависно од узраста детета.

АГРЕСИЈА КОД ДЕЦЕ

Агресивност је део људске природе и у већој или мањој мери је сви поседујемо. Кад је реч о агресивности код деце предшколског узраста бројни су разлози агресивности код деце, али се могу поделити у две велике групе.

Са тим у вези постоје унутрашњи и спољашњи узроци агресивности код деце:

1. Један од најчешћих унутрашњих узрока је потреба детета за скретањем пажње на себе. Када се дете осећа да нема довољну контролу над околином, да му се не поклања довољно пажње, тада се код детета јавља осећај несигурности. Из жеље да привуче пажњу на себе, дете прибегава агресивном понашању. Такође, код деце овог узраста није још потпуно развијен говор, самим тим и способност вербалног решавања конфликта, али у крајњој линији није развијена ни способност изражавања потреба. Из претходно поменутог разлога деца „посежу“ за агресивним понашањем (угризу другог без неког „видљивог“ повода – да изразе љубав, неслагање...). Некада су ти унутрашњи узроци потпуно безазлени нпр. произилазе из осећаја глади, неиспаваности и болести. Егоцентризам и неспособност предвиђања последица, који карактеришу овај узраст, такође доводе до агресивности. Можда ће детету бити жао када се другар расплаче, али оно још не може да претпостави ову непријатност и да може да је избегне тако што ће се уздржавати од ударца упућеном том истом другару.
2. Најјачи спољашњи фактор, како на овом, тако и на старијим узрастима јесте насиље и агресивни модели којим је дете окружено у породици, **затим гледајући непримерни садржај за дечји узраст на телевизији или играјући компјутерске игрице које обилују агресивним садржајем.** Оно што је веома битно то је васпитни став. Васпитни став је један од могућих узрока агресивног понашања – ако родитељ не даје детету јасно до знања да је агресивно понашање недозвољено, доводи до тога да агресивност остаје у репертоару понашања детета као легитиман начин изражавања потреба.

Предшколски период представља период најинтезивнијег учења.

Деца уче кроз све што виде, чују, осете, пробају.

Главни облик учења јесте учење кроз игру! Како би развила своје потенцијале, деци су потребне богате и разноврсне могућности за истраживање околине, коришћење језика, учешће у активностима са вршњацима и одраслим особама у кући, вртићу и заједници.

Спонтана игра има важнију улогу у раном развоју дечјег мозга него било која активност посредована медијима.

Са друге стране, не можемо изоловати децу од дигиталног света!

Ако се нагло забрани приступ дигиталним уређајима јављају се: бес, напетост, психички и физички немир.

Ако се потпуно забрани, видеће код друга, другарице, користиће кришом и нећете имати контролу.

Према новијим истраживањима време ограничено испред екрана:

- Деца млађа од 2 године не би требало да проводе време испред екрана (све врсте екрана). Једино прихватљиво, разговори уз одрасле путем видео чета

- Између 2. и 5. године: не више од 1 сата дневно

- Деца старија од 6 година: не више од 2 сата уз план коришћења који неће заменити социјалне, когнитивне и физичке активности.

Огласи у игрицама, видеима

Према недавно објављеним резултатима истраживања чији су се аутори бавили анализом оглашавања у апликацијама за децу узраста од 1 до 5 година, чак 95% апликација (129 од укупно 135 прегледаних апликација, плаћених или бесплатно преузетих из Гугл продавнице) садржи барем један тип оглашавања.

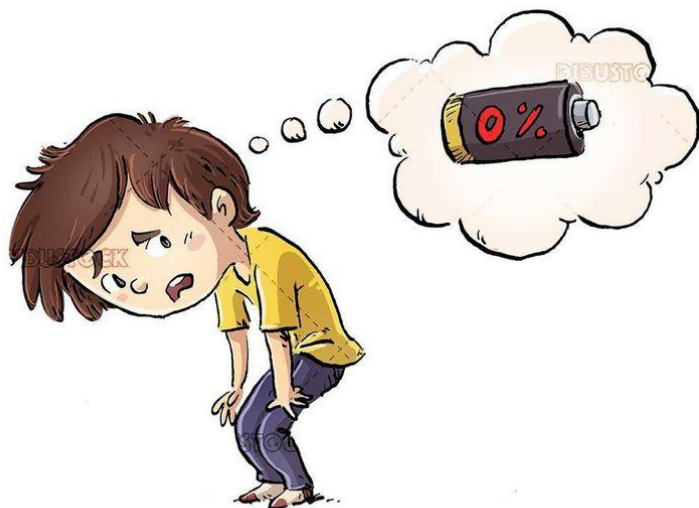
- **Деца млађа од 2 године не могу да направе разлику између огласа и актуелног програма**
- **Деца узраста од 3 до 6 година: препознају разлику, али не разумеју смисао огласа да се нешто прода, они рекламе тумаче као забавне.**

Имајући у виду степен у коме су рекламе преплавиле савремене медије, најважнија ствар коју можете да урадите како бисте ограничили ефекте рекламирања на децу предшколског узраста јесте да са њима разговарате о огласима, да их подстичете да критички размишљају, преиспитују садржај реклама и истинитост онога што виде у медијима, као и туђе и сопствено понашање у дигиталном окружењу.

Показатељи прекомерног коришћења интернета

- ▣ Дете је опседнуто појединим садржајима, игрицама
- ▣ Одбија или одлаже да прекине активности на интернету
- ▣ Узнемирено када није поред екрана
- ▣ Мање се дружи са вршњацима
- ▣ Све је уморније
- ▣ Изгледа повучено
- ▣ Занемарује хигијенске навике
- ▣ Испољава агресивно понашање
- ▣ Има главобоље, проблеме са сном, видом

Седеће дете је физички лењо, троши мање енергије за свакодневне активности, што резултира физичким и психичким проблемима.

Јављају се проблеми са пажњом и хиперактивношћу

Родитељска контрола и на шта родитељи морају да обратe пажњу:

Подстицање на агресивно понашање зависи од садржаја који дете конзумира путем дигиталних уређаја.

- ▣ Ако се агресија приказује као шала неког ко је популаран на друштвеним мрежама, може подстаћи децу на исто понашање.**
- ▣ Утицај reality програма на развој агресивног понашања код деце је доказан.**
- ▣ Све је чешћа промоција криминала, дроге, насиља, старлета кроз музику, видее, интервјуе... Деца лако преузимају негативне обрасце, немају свест о значају презентованог.**
- ▣ Мала деца не могу да праве разлику између приказане фантазије на интернету и стварности**

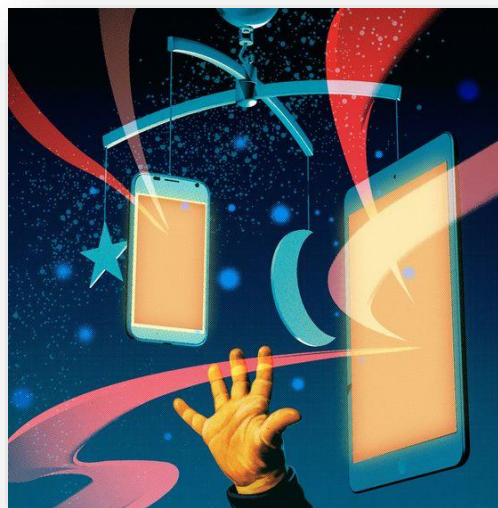

- ▣ Шта још раздражује децу када користе дигиталне уређаје:**

Висока анимација

Пренаглашена музика

Визуелни и аудитивни специјални ефекти

Када и како одрасли контролишу примену:

- ⇒ Најпре се родитељ упозна са садржајем
- ⇒ Заједничко гледање и усмеравање пажње на оно важно, корисно, коментаришу то што гледају („Маша и медвед“, какво је Машино понашање према меди, како би требало да се понаша, да ли смо научили нешто...)
- ⇒ Након заједничких активности, осврт на одгледано са могућом применом (животиње из видеа, да посматрају у зоо врту).
- ⇒ Разговарати са дететом о добрим и лошим странама дигиталне технологије, шта воле, а шта не, шта их плаши и узнемирава, шта им је занимљиво.
- ⇒ Постављање јасних правила понашања, доследна примена правила, да их дете схвата и разуме последице кршења. Недоследност у примени има више штете него користи

**Веб-странице, апликације и платформе намењене искључиво
деци**

You Tube Kids <https://www.youtubekids.com/>

Google for Kids

<https://www.safesearchkids.com/google-kids/#.YjBS2dLMLHY>

**Мање брините о
количини времена
(да је у границама),
више о квалитету**

Дигитална технологија може да има улогу оруђа за учење уколико су испуњени следећи услови:

- Дете је **МЕНТАЛНО** активно током коришћења технологије.

Интерактивни уређаји, попут таблета, подстичу на активност више него традиционални медији, нпр. телевизија или штампана књига. Али, веома је важно запазити о којој врсти активности је реч у сваком конкретном случају!

**„Кликањем”, „превлачењем и спуштањем”
иконица на екрану мобилног уређаја, дете
активира свој прст, али не нужно и мозак!**

Учење се дешава само онда када је дете ментално ангажовано, када га активности посредоване дигиталним уређајима подстичу да мисли, повезује нове информације са раније стеченим знањима, пореди, увиђа сличности и разлике, итд.

- Дете је **УСМЕРЕНО НА ЗАДАТАК** и **НЕМА ОМЕТАЈУЋИХ ФАКТОРА** (дистрактора) у дигиталном окружењу Шта све може да омета учење детета у дигиталном окружењу? Као прво, превелика количина информација (текст, сликовни, аудио и видео садржај) коју дете не може да обради, начин на који су информације изложене, различити звучни и визуелни сигнали, хиперлинкови (који могу да збуне и дезоријентишу дете), али и различити рекламни материјали који „искачу” на екрану током различитих активности на интернету. Сама природа дигиталних медија је таква да садрже ометајуће факторе; међутим, када је реч о садржајима намењеним деци, они би требало да буду сведени на најмању могућу меру.

- **Садржај у дигиталном формату је СМИСЛЕН** за дете. Све што дете ради посредством дигиталних уређаја, садржаји са којима се сусреће, требало би да буде повезано са његовим свакодневним активностима, искуствима, интересовањима и примерено његовим развојним потребама.

- Дигитална технологија подстиче **СОЦИЈАЛНУ ИНТЕРАКЦИЈУ**. Иако креатори дигиталних алата чине све да их учине што једноставнијим, интуитивнијим и више прилагођеним за самостално коришћење у што ранијем узрасту, требало би имати на уму да бројна истраживања показују да социјална интеракција подржава и олакшава учење.

КОЈИ СУ НАЈЧЕШЋИ РАЗЛОЗИ ЗАШТО ДЕЦИ ДАЈЕТЕ ТЕЛЕФОН?

УЗНЕМИРЕНО ЈЕ!

ДА ЛИ БИСТЕ ДАЛИ СВОМ ДЕТЕТУ

ТАБЛЕТУ ЗА СМИРЕЊЕ КАДА ЈЕ „НЕМИРНО“?

ДОСАДА!

**ДОСАДА ДЕТЕТУ ДОНОСИ КРЕАТИВНОСТ
И МАШТУ**

Ко жели може да погледа видео на <https://youtu.be/aXV-yaFmQNk> под називом A Magazine Is an iPad That Does Not Work.m4v где је приказано како употреба дигиталних уређаја код мале деце утиче на развој пажње и моторике и логичког закључивања.

Молимо Вас и да попуните кратак упитник на следећем линку о употреби дигиталних уређаја код Ваше деце.

<https://forms.gle/6yHTs41pLm3tUCUp9>

Кристина Миладиновић, педагог

Хвала на партнерству.

